

Inserati se sprejemajo in velja tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijantovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom poštovan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijan
ulice št. 44.

zhesa po trikrat na teden
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaj nas še čaka.

Ni nobene dvombe več, da smatrajo avstrijski Nemci Avstrijo kot svojo lastnino, vse nemške narode v njej pa kot svoje podložnike, kakor bi jih bili podjarmili s silo meča. Zato se hočejo ravnopravnosti Slovanov braniti do najskečajnejše sile. Po njih nazorih mora biti le nemščina občni državni, šolski in uradni jezik, najvišje službe zamorejo zasesti le Nemci kot „gospodovalni“ narod. Pri takih nazorih je potem razvidno, zakaj vpijejo o „zatiranem nemštvu“, če se veljava nemščine iztirava iz krajev, kjer ni opravičena. Liberalni Nemci se smatrajo kot „zmagovalce“ nad vsemi narodi, kar jih je Dunaj po pogodbi z Madjari l. 1867 še v svoji oblasti obdržal, je teh svojih domišljij in predsodkov ne bodo z lepo popustili, tem menj, ker vedó za svojim hrbtom veliko nemško državo, katera jim mora v sili na pomoč priskočiti, zato se tudi najskečajnej h sredstev ne bodo ustrašili. Se ve da živé Nemci v veliki zmoti, če mislijo, da so si svoje gospodstvo, svojo prednost in hegemonijo v Avstriji priborili z lastno hrabrostjo, z zmagovalnimi boji in s svojo kulturno nadsilo. Oni pač živé v tej veri ter povdarjajo, da se jim trdo prislužena, zgodovinska prednost ne sme jemati brez boja. Poglejmo v zgodovino. Nemci sami ne morejo tajiti, da so Čehi z Moravci in Šlezani imeli nekdanj svoje lastne, neodvisne kralje, ter da so se pozneje prostovoljno pridružili notranje avstrijskim deželam; trdó pa, da so bili Čehi pozneje podjarmljeni v bitki na „beli gori“. To je pa zgodovinska zmeta. Na beli gori so bili pač premagani husiti, pa ne samo Nemci, ampak katoliški

vojaki iz vseh dežel nabrani so premagali Čeha, ne da bi deželo podjarmili in v sužnost uklenili, ampak da bi krivoverce ukrotili. Če so pozneje Nemci kot „katoliki“ to zmago v svojo korist obrnili in pri zatiranju krivoverstva zatirali tudi češko narodnost, to se zamore prej zvijača nego zmaga nad češko narodnostjo imenovati. Pravice češkega kraljestva bile so potrjene še od poznejših vladarjev, toraj se dežela nikdar ni smatrala kot „podjarmljena“. Tudi slovanske Galicije si niso avstrijski Nemci s svojimi vojnimi zmagami pridobili; ampak ko sta Rusija in Porusija raztrgali poljsko kraljestvo, izročili sta Galicijo Avstriji, da je ta h krivici molčala in razdelitev Poljske odobrila. Dalmacija je prišla k Avstriji kot odškodnina za beneško kraljestvo, toraj tudi ni bila z „nemškim mečem“ pridobljena. Bosno so osvojili večinom slovanski polki. Naše slovanske dežele bile so pač podjarmljene po Frankih, vendar se je slovenskim vojvodom še dolgo pustila precejšna samostojnost. Če so pa Franki osvojili te kraje z mečem, zamogli bi prej njih potomci Francozi trditi, da so naše dežele podjarmili, ne pa Nemci, katerim so se pozneje nekako prostovoljno in brez upora pridružile, ker je trebalo močne zaslonbe proti Avarom, Madjarom in Turkom, ki so od vzhoda pritiskali na krščanske dežele. Ta nevarnost in krščanska vzajemnost, deloma tudi dedna pravica vladarjev je tačas največ odločevala v združevanju in razdruževanju dežel. Toraj je pač dosti jasno, kako malo pravice imajo avstrijski Nemci, bahati se, da je cela Avstrija od njih podjarmljena država in da mora le njim pokorna biti. Isto so trdili tudi nasproti Madjarom, pa so radi

odjenjali, ko njih upora niso mogli več zmagovati, zdaj pa molčé nasproti Ogerskej o svojih zgodovinskih pravicah, o svojem kulturnem poklicu itd.

Tista zgodovinska prednost nemškega jezika, na katero se Nemci sklicujejo, začela se je pod Marijo Terezijo, ki je po celi državi uvedla nemške šole, ne sicer iz namena ponemčevanja, ampak po izgledu drugih nemških dežel, ki so imele ljudske šole že osnovane, Slovani pa še ne. Za njo je prišel cesar Jožef, ki je bil centralist, toraj je vse urade po enem kopitu preustrojil, toraj so morale imeti vse uradnije en skupni jezik in ta je bil nemški. Iz istega uzroka bili so tudi Nemci najbolj sposobni za vse službe v civilu in pri vojaki, ker so bili zmožni državnega jezika, in od tod se je začela prednost Nemcev pri oddaji vseh državnih služb, katero prednost zdaj za nekaj „zgodovinsko pridobljenega“ zahtevajo, akoravno jim je do tega pripomogel le srečen slučaj. Ker so bile šole in uradnije nemške, širilo se je znanje tega jezika po celi državi, izobraževati so se ljudje zamogli le na podlagi tega jezika, ker drugih šol bilo ni, od tod se je začela navada, da je vsak izobraženec nemški govoril, in tudi to navado smatrajo sedajni Nemci kot svojo „pravico“. Umevno je, kako se je iz tega porodil izrek: „Oesterreich wird deutsch oder gar nicht sein.“ Tisti nemški uradni jezik, ki ga je absolutni centralizem kot inventar zapustil svojim dedičem, ustavovercem, tega hočejo proglasiti za „Kitt des reiches“; akoravno je država obstala dobro, že prej, ko nemškega uradnega jezika in centralizma še nikjer ni bilo.

Toda zastoj je našim nemško-liberalcem

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

XIII.

„..... Si forte virum quem Conspaxere, silent.“

(Dalje.)

Bila je navada, da so tisti, ki so teli postati škofje, duhovni, bogusvete udove ali device, svoje premoženje prepustili duhovščanom in ljudstvu; razvidno je, da so bili najbogatiji ponudniki tudi najbolj iskani.

In dalje: Če se taki bogati ponudniki niso ponujali sami, so jih pa drugi iskali. Prosili so jih, vlekli so jih in potem, če ali ne, bili so postavljeni.

Taka nerednost bila je žalibog le preveč udomačena na afrikanskih bregovih. Bil je čas velike zmešnjave in groznih razdetosti, ko so bili pojmi pravega in postavnega premalo jasni, meje svetnega in svetega še malo določene. In v tem oziru ni bilo bolj surovega ljudstva, kakor ravno hiponsko.

Škof, velik mož in velik svetnik, se je upiral z največjim uporom taki pregrešnosti. Njegovo brodnisko in ribiško ljudstvo imelo ga je v prav velikem čišlu, toda glavni uzrok čišljanja je bila njegova slovečnost, ki je v ta kot afriške zemlje obračala pozornost celega sveta; tu sem so vrel popotniki in to je mnogo neslo domačinom. Morda se je pridružila še ta okolnost, da so celo surova ljudstva dozvetna zato, kar je zares veliko.

Nekteri skopi duhovščani so zvedeli, da so prišli ubežniki in se namenujejo Avrelija obiskati. Veliko so si prizadeli, da ga zadržijo. Če on ne gre k tujcem, so si mislili, boš pa oni k njemu prišli in ta misel, ki je imela za-nje toliko prijetnega, se jim je uresničila.

Toliko da je potništvo stopilo na hiponska tla, že se je ustajniško gibanje širilo v tem kraju. Vznemirjenost je rasla. Čuti je bilo vsakoršno govorico, kateri so pridevali najbolj različne opazke in razlage. Na vseh kotih so hvalili premožnost in radodavnost plemenitih potnikov. Naštevati so svote, ki so jih izdali v Tagasti in ki so se povišale do neverjetne stopinje, idóče od ust do ust. Tako so se

svijale zviščne zanke, da bi se v tako zamreženost ujeli sloveči romarji. Izurjeni voditelji naklenili so jim, da jih morajo uzankati.

Nekega dne odpro se vrata basilike in v gostih kopah dere množstvo va-njo. Čudno, da je bilo toliko množice. Iz božičnih praznikov ni bilo razlagati tolike gnječe. Avrelij pa ga je pripisaval naravnemu hrepenenju, ki je gnalo njegovo ljudstvo, da svoje goste vidi in počasti.

In zares so spremljali gosti pri duhovnem opravilu škofa, da dopolnijo verske svoje dolžnosti in pa da občudujejo zgovernost in svetost njegovo. Stali so ondi med navzočimi v prvih vrstah, tako da so bile na-nje obrnjene oči vseh radoglednih.

Med tem pa navzoči goste okrožijo. Zamolklo hrumenje šlo je po poslopju. Nekteri duhovščani hodili so mimo vrst, kakor da bi je spominjali na dano glasilo. Škot je gledal s svojega sedeža ta nenavadni prizor, čegar pomena ni vedel. Tudi plemeniti tujci čudili so se nad krogom, ki se je bil naredil kod njih in kateri jih je pritisnil do altarnih stopnjic.

Ravno je hotel Avrelij besedo pouzeti, da

dopovedati, kaj je prav, in upirali se bodo naši ravnopravnosti, dokler bodo mogli. Isto so delali nasproti Madjarom, in ko so se ti l. 1849 vzdignili, pa z rusko pomočjo zopet potlačeni bili, trdili so centralisti à la Schmerling še le prav, da so zdaj Madjari zgubili pravico do samostojne ustave. Ko se je bilo pa l. 1867 vnovič bati madjarske ustaje, pa ni bilo upaci ruske pomoči, zato so se centralisti hitro udali, svoje dozdevne pravice prodali in lahke vesti raztrgali državo na dva kosa, samo da bi si v enem kosu ohranili nadvlado. Madjarom nasproti so bile dozdevne zgodovinske pravice nemškega jezika kmalo pozabljene; dokaz, da se krivica v pravico spremeni, ako se ustavovorcem krepko nasproti stopi.

Zdaj je velika razburjenost med nemško-liberalci, ker s trepetom slutijo, da bi jim utegnili Čehi in Slovenci iz kletke uiti, ter samostajno, svobodno življenje pričeti. Tisto naglašanje „nemštva“ in klicanje po „nemškem klubu“ ni nič drugega, ko trdna volja, da se hočejo ravnopravnosti Slovanov celo z orožjem v roci upreti, ako bi trebalo. To si upajo storiti, ker imajo močno zaslombo za hrbtom, v pruski Nemčiji, katera se ve da svojih bratov v njih boju za krivico ne bo zapustila. Vsak misleči zdaj lahko sam ugane, s kakošnjimi pomočki in pod kakimi pogoji zamoremo mi svojo ravnopravnost pridobiti, uganil bo, kaj nas čaka. Zmaga bo tam, kjer bo vlada in vojaška moč; ali pa si zamoremo misliti, da bo avstrijska vlada kedaj Nemcu puško nastavila na prsi? V krivici bo vedno le Slovan! Obupati še ni treba, pa položaj je resen. Našo osodo pa bo odločil boj med Rusijo in Nemčijo.

Iz kranjskega deželnega zbora.

IV. seja 5. oktobra 1881.

Deželni glavar grof Thurn-Valsassina začno sejo z naslednjim nemškim ogovorom: „Njegovega veličanstva ljubljene našega gospodarja in cesarja preslavni imendan, ki smo ga včeraj praznovali, je nam zastopnikom kranjske dežele radosten in ugoden povod, da z največjim spoštovanjem izjavimo svojo pri srčno udanost, svojo neomahljivo vernost in zvestobo presvitlemu vladarju.“

Nadaljevalje slovenski:

„Spomnimo se, gospoda moja, v udanosti in pohlevnosti našega blagodušnega vladarja, kateri skrbno čuje nad enakopravnostjo, pravico in svobodo svojih narodov! Bog obvari, Bog ohrani našega presvitlega cesarja Frana Josipa! Slava!“

Poslanci so navdušeno trikrat zaklicali Slava! in Hoch!

Potem je deželni glavar naznanil, da je gotov si pritrjenja deželnega zbora uže naprosil g. deželnega predsednika, naj blagovoli deželnega zbora najiskrenejše čestitanje oporočiti do najvišjega prestola.

Po branji zapisnika o poslednji seji, poroča deželni glavar, da je poslanec Klun prosil za 14 dni dopusta. Dopust se dovoli. Poslanec dr. Zarnik se je vrnil s potovanja in v seji navzočen bil; isto tako vsi drugi narodni poslanci razen dr. viteza Bleiweisa.

Od poslednje seje sem so bile deželnemu zboru izročene te-le prošnje:

Občina Vrabče prosi podpore, da se bode iz Vrabč naredil pot do tržaške velike ceste.

Vodja obrtne nadaljujoče šole v Novem mestu prosi, da bi se osnovala ustanova za jednega učenca te šole, ko bi mogel hoditi v kako obrtno učilnico.

Društvo za podpiranje novomeških dijakov prosi podpore.

Občina Prapreče prosi, da bi se preločila okrajna cesta, ki drži od Čateža in Velike Loke proti St. Lovrencu in Martinje vasi na veliko cesto.

Sadjerejsko društvo v Vipavi prosi podpore.

Učitelji sodnih okrajev Ilirska Bistrica, Senožeče in Postojna prosijo za draginske priklade.

O vseh teh prošnjah bode poročati finančnemu odseku.

Posl. Schrey poroča o proračunu zemljiško-odveznega zaklada, vitez Gutmannsthal o praktičnih šolskih tečajih za ljudske učitelje na kmetijske šoli v Slapu. Kaltenegger poroča o več finančnih zadevah; dr. Schaffer o nekaterih prošnjah, isto tako bar. Apfalterer; baron Taufferer pa o mostu čez Kolpo poleg Broda. Vsi predlogi se sprejmejo. Dr. Vošnjak priporoča slednjič zi-

danje mostu čez Ubec pri Lazeh, za kar se dovoli 300 gld. podpore. Dr. Deu poroča o prošnjah nekterih notranjskih občin glede ukvarjanja vojakov.

Politični pregled.

V Ljubljani 7. oktobra.

Avstrijske dežele.

Prepirati se z nemškutarji, mora se slednjič vsakemu človeku prignjuniti. Dobra in pametna beseda pri njih nič ne izdaja; kder se hoče z njimi porazumeti, mora vljudnost opustiti. Te dni se je med moravske prebivalce vrgel predlog, naj bi se na [moravskih **real-kah** namesto nepotrebne angleškega jezika učil jezik češki, ki je tudi avstrijskim Nemcem zelo potreben, če hočejo v službo stopiti na Češkem, Moravskem, severnem Ogerskem ali v Galiciji, ker jezik poljski ni dosti različen od češkega. Vsak bi mislil, da bodo moravski in drugi nemškutarji tak predlog z veseljem pozdravili, tem bolj, ker tudi oni Slovanom vedno priporočajo učenje nemškega jezika, toraj bi se smelo misliti, da bodo potrdili korist češkega jezika, kakor Slovanom vedno na uho trobijo korist nemškega jezika. Pa vse drugače se obnašajo: vsi razljuteni so nad tem predlogom, da bi se morali nemški učenci slovanskega jezika učiti, ter že upijejo o zatiranju nemštva ter psujejo češki jezik, da nema literature, da nikomur nič ne koristi itd. Vsak pametni človek mora vendar sprevideti, da je vsakemu inženirju v Avstriji znanje kakkega slovanskega narečja bolj potrebno, nego li angleški jezik. Nemškutarji pa ravno narobe trdijo, kako daleč se pride z angleškim jezikom, s češkim pa da nikamor. Se ve da se pride daleč z angleščino, pa naši inženirji vendar ne gredo ne na Angleško, ne v Ameriko, ker imajo v teh deželah zadosti domačih inženirjev; ampak ti precartani nemškutarji, kadar šole dovršijo, ostanejo vsi v Avstriji, še naj prej v slovanskih deželah, in prav dobro jim dahi kruh od tistega naroda, kterege zaničevati so se od mladih nog navadili. Na ljubljanski realki je ravno tako. Slovenščina za Nemce ni obligatna, uče se pa angleškega, laškega, francoskega jezika. Vendar ne pojdejo v tiste dežele kruha iskat, ampak tukaj bodo

vernike spominja k večji paznosti in tihoti, kar se čujejo glasovi, katerim je sledila šuma pohvala. Glasilo se je: Pretekstat duhovnik! — Metela, diakonisa!

Škof se dvigne čuvši te besede in stopi na govorišče. Govori, pa ljudstvo ne posluša, ampak kričaje zataplja glas Avrelijev. Metela in nje spremstvo skušajo uiti, toda na vseh krajih jim brani neprehoden zid ljudi. Na krik pride pretenje, na pretenje dejanje. Nekteri moške se polaste Pretekstata, nekatere ženske pa Metele, Pavline in Principije.

V strahu se družijo okoli škofa, s čegar sveto obleko se zakrivajo. Z Avrelijem in nekterimi njegovih duhovščanov prestajati morajo silno obleganje.

Sdaj dá znamenje Pretekstat, da če govoriti. Voditelji se glase, vedno radovedna množica pa molči.

Z jasnim glasom, do zadnjih vrst segajočim, pravi:

— Kaj pa hočete od mene?

Da postaneš duhovnik.

— Nisem kristjan.

Pusti se krstiti.

— Še pripravlanec nisem.

Ni treba pripravljanstva.

Potem ga primejo, vdejo h krstiču in krstijo brez ovinkov. Na to ga peljejo h koru nazaj in ga polože k škofovim nogam.

Kmalu pride vrsta na Metelo in Principijo. Dado jim naobrazne tančice v znamenje, da postanejo bogusvete udove in device.

Avrelij se brani, da bi jih ogernil in Pretekstata posvetil. Reče, da raje silo trpi.

— Kaj hočete onečastiti vašo cerkev? kliče Avrelij.

Hočemo jo velikoveč očastiti.

— Kaj se očastuje s pretitevjo in silo?

Je sila, ki je sveta.

— In kako počnete s svetimi postavami gostoljublja?

Hočemo povišati njih svetost na gostih naših.

Kako?

Pri nas jih pridržavaš.

— Spoštujte njih svobodo.

Samo v Kristusu je svoboda.

— Kristus je prišel, da ljudi osvobodí.

Njemu služiti se pravi vladati.

Avrelij sprevidi, da ničesar ne doseže.

Dobival je vsestransko farizejske odgovore.

Prosi jih, naj mu ne prizadenejo te žalosti in bolesti, da sebi izročenih varovati ni mogel. Slišal je pretitev, da mu je odvzamejo.

Na to trjajo, naj se pismeno zaveže, da jih pri sebi obdrži. Boječ se za njih svobodo in celo za njih življenje, hoče podpisati, toda Metela, prijemši ga za roke, pravi:

— Sveti oče, vendar ne boš podpisal ujetja svojih gostov, ki bi raje smrt trpeli, kakor to.

Ljudstvo, tako odločnost in krepkost volje spoznavši, bilo je zadovoljno z obljubo, ktero je morala velika svota potrditi. Ta je bila odšteta, pa tudi obljuba nevezavna.

Nekega večera priplava ladja, iz ktere sta Emilija in Flavija stopile na suho v Kartagi, na prizadevanje Alikija nezapazena v luko hiponsko. Temna noč je pospeševala, da so trpini odšli surovi poželjivosti. Spoznali so, kako nevarni da so človeku domači ljudje.

XIV.

..... Probris
Altior Italia ruinis.

Tudi ostale pregnance v Kartagi imeli so zadeti čudni in boleči dogodki.

To mesto bilo je, nekaj tekme in zma-

ostali, in narod bo imel z nemškimi gospodiči svoj križ, ker jezika deželnega ne znajo, ali pa bo imel z njimi še svoje boje, ker so tako izgojeni, da vse sovražijo, kar je slovanskega. Nam toraj nemščino usilujejo že v ljudske šole, za svoje otroke se pa bojé, da bi si ne priučili kako slovansko besedo, ter jim še v srednjih šolah zabranjujejo poduk v slovanskih jezikih. Kdo bi takim ljudem nasproti zamogel hladne krvi ostati! Slovani pa si nasproti tej prevzetnosti tudi lahko pomagamo. Če se nemškutarski sinovi nečejo in ne smejo našega jezika učiti, mi pa strogo zahtevajmo, kdor hoče med nami služiti, da mora naš jezik dobro znati, ne samo nekaj besedi, ampak popolnoma, ustmeno in pismeno. In vi, ki spričevala delate, bodite vendar bolj ostri nasproti našim sovražnikom, ne zapišite precej „gerügend“, če le malo dobre volje vidite, ampak v koristi naroda je, da ste pri tem še bolj strogi, ko v drugih predmetih! Če se nemškutarski sinovi zavolj neznanja jezika sami izključijo od služb, toliko bolje za naše domače sinove.

V Gorici je bil iznova voljen za državnega poslanca grof **Coronini**. Nemški listi ga že vabijo k sebi ter pričakujejo od njega pomoči. Pri tem pa dvoje pozabijo: prvič, da je bil Coronini ravno po njih hudo žaljen, in da je samo zavolj tega odložil predsedništvo državnega zbora, toraj ne bo ravno s takim veseljem „naprednjakom“ v naročje tekli; drugič pa ne pomislijo, da Coronini ni voljen od Nemcev, ker na Goriškem Nemcev ni, ampak voljen je od Lahov in Slovencev, toraj se tudi on kot njih poslanec ne sme preveč po nemški obnašati in na svoje volilce čisto pozabiti. Kakor mi Coroninija poznamo in presodimo, on tudi ni eden od tistih nemško-narodnih fanatikov, kakoršnje „Deutsche Ztg.“ pod svojo zastavo zbira, in težko, da bi on pristopil k tistemu „nemškemu klubu“. Ko bi bil on takih nazorov, ne bi bil v Gorici voljen, in mi upamo, da grof Coronini ne bo pozabil, v kateri deželi je voljen in kake narodnosti so njegovi volilci.

S tistim „nemškim klubom“ tudi menda ne bo nič. Nedavno je Plener govoril proti njemu, zdaj se je pa oglasila tudi „Triester Zeitung“, kakor se misli v imenu Teuschlna in Rablna, ter pravi, da tržaški poslanci kot

zastopniki laškega mesta, ne morejo pristopiti „nemškemu“ klubu; čeravno sta namreč Teuschl in Rabelj prvi Nemec, drugi slovenski renegat, vendar ne moreta svojih volilcev tako daleč prezreti, da bi koristi laškega prebivalstva iskala v „nemškem klubu“. Tržaški list dá ob enem tudi dr. Herbst brco, češ da on ni sposoben za vodstvo ustavoverne stranke, ter da mora to prevzeti spretnejši Plener mlajši.

Sploh se grozi vsa ustavoverna stranka razcepiti na dva dela, katerih eden bo priznaval Herbstu, drugi pa Plenerja za svojega voditelja. Sloga in edinost med ustavoverci toraj nikakor še ni dognana in zagotovljena.

V gorenjeavstrijskem deželnem zboru je predlagal Doblhamer s tovariši, naj bi vlada podaljšala čas za **reklamacije** do konca maja 1882.

Nemški listi hočejo vedeti, da nameravajo Čehi po izgledu „nemškega kluba“ osnovati „slovanski klub“, v kterega bi se sprejeli Čehi, Poljaki, Slovenci in Dalmatinci. Nam se ta novica malo verjetna zdi, kajti potem bi prišli nemški konservativci v jako siten položaj, ako bi čisto osamljeni ostali. Ko bi se res kaj tacega nameravalo, smelo bi se zgoditi le z privoljenjem nemških konservativcev, kajti njim se ne smemo zameriti, ker jih bomo v prihodnjih bojih še krvavo potrebovali. Morda so si nemški listi nalašč to izmislili, da bi nemške konservativce osamili (izolirali) in Slovanom odtujili ter slednjič k sebi potegnili. Vsakako bo prihodnje zasedanje državnega zbora zanimivo, ker se nemškoliberalci toliko oborožujejo in pripravljajo na vročo bitko. Upamo, da jim bodo tudi naši pripravljeni in dobro vredjeni nasproti stopili!

Vnanje države.

Francozom se v Afriki zmirom slabeje godi. Kaže se očitno, da vodstvo ni posebno dobro. Deset let so Francozi preustrojevali svojo armado, zdaj se jim je ponudila prilika, da pokažejo, koliko so v tem času napredovali, pa ta poskušnja ni posebno tolažilna za francoske domoljube. Brez dvoma bodo ti nevspehi nasproti Arabcem imeli svoje nasledke v Franciji, in ljudstvo bo sedajno vlado ali pa vojnega ministra dolžilo krivde. Lahko da vojska v Afriki prouzroči popoln notranji preobrat.

nik Rima. Odkar je Rim nesreča zadela, ni poznala Carigrada ošabnost in napetost nikakih mej. Po okrajinah so dobili vsi prefekti najostreje ukaze zoper pravovernike in ker so jih grozno in strašno izvrševali, divjalo je tako preganjanje, kakor v najhušjih dneh Domitiana in Diokletiana.

Egipt je posebno bil izvoljen za tako preganjanje. Vsi puščavni ki, zvesti Atanasija veri, ki niso teli podpisati sirmijske določbe, bili so iz svojih tečajih pregnani, z meči in strelicami prepodeni. In da bi je oslabili njih upornost delivši, razkropili so jih po vsem obrežju srednega morja. Kartaga jih je imela veliko število in njene ječe so bile polne takih spoznavalcev.

Lahko je misliti, kako da je njih siromaštvo ginilo miločutno srce Flavije in nje matere. Ker sta imele mnogo premoženja, sta mislile samo na to, kako bi se dalo ujetnikom pomagati in njih stanje olajšati. Zatorej je bilo obeh posebno in najljubše opravilo to, da sta skazovale dela usmiljenja.

(Dalje prih.)

Turška vlada je hotela bolgarski tribut na svoje evropske privatne upnike prepisati, ker jo ti vedno s tirjatvami nadlegujejo. Tega pa ne dovoli Rusija. Ona ima od Turkov še vojno odškodnino za tirjati, ker pa turška vlada nikjer ne more denarja dobiti, da bi plačala, hoče ruska vlada vsaj nekaj trdnega v zastavo dobiti, toraj ne pusti, da bi Turčija bolgarski danj (tribut) prodala, ker potem Rusija ne vé kje iskati, če Turčija nima ničesa več, s čemur bi zamogla poroštvo dati, da bo sploh kedaj plačala. Vidi se, da ima Rus Turka še zmirom na vrvi, ker mu je Turak toliko dolžan, da nikoli plačati ne bo mogel, Rus ga toraj lahko zarubi, kadar ga hoče.

Izvirni dopisi.

Iz Ribniške doline, 6. oktobra. (Letina. — Vlačugarstvo in javna varnost. — Nesreča.) Mnoge stiske tarejo našega kmeta. Nadejal se je dobre letine, pa slabo vreme, ki ga že dalje imamo, je poljskim pridelkom mnogo škodilo, zlasti turšici in krompirju, ki sta glavni živež v naši dolini. Turšica je premalo dozorela, krompir pa močno gni. Tudi je zarad vednega deževja zastala setev, v nekterih krajih pa žuga voda seme uničiti.

Razna teh nezgod imajo ljudje zlasti ob cestah prenašati pa še neko drugo hudo šibo, namreč vlačugarstvo. Ne preide skoraj dan, da bi se več mladih in krepkih ljudi pod imenom „vandrovcev“ ne podilo po cesti in ne nadlegovalo ljudi. Pa kje bodo jemali, da bodo vsem delili milošnjo, zlasti ker ti gospodje niso zadovoljni s kruhom, ampak zahtevajo denarjev. Ako pa ne dobé, vzamejo si sami. Uni teden je bil v Dolenjivasi pri štacunarji M. ostal mlad vandrovec in prosil kvartirja, češ, da ga mrzlica trese in noga boli, ter mu je nemogoče naprej iti. Štacunar ga sprejme v svojo hišo, kjer ostane dva dni. V nedeljo zjutraj na vse zgodaj pa jo bolni vlačugar popiha skozi okno in svojemu dobrotniku odnese odejo. Pa to še ni bilo vse. Dva dni svojega tamošnjega bivanja porabil je za to, da si je ogledal razne prostore in zapazil, kam gospodar spravlja svoje denarje. Včerajšnjo noč pa je porabil za izvršitev svojega tatvinskega nakana. Skušal je najprej skozi zid napraviti luknjo, ker pa to ni šlo, splezal je skozi neko lino pod streho, se splazil tiho v hišo, je vzel tam 570 gld. gotovine, nekaj zlatnine in blaga ter jo popihal, ravno ko se je neka dekla prebudila slišavši njegovo hojo. Pa dasiravno je bil tatvinstvo prebrisano in srečno izvršil, je vendar prav neumno ravnal, ker so ga že včeraj zvečer zasačili.

Že zjutraj ob štirih se je namreč ustavil komaj pol ure od tod v neki krčmi v Rakitnici, potem pa je šel v Grčarice, kjer je zopet začel popivati. Krčmar ga je opozoval, in ker se je bilo o storjeni tatvini že razvedelo, so ga prijeli in ga zvečer pripeljali v Dolenjovas, potem pa v Ribnico. Ljudstvo je bilo silno razkačeno in ko ne bi bilo žandarja, ki ga je peljal, bi se bilo hudo zmaševalo nad njim. Sum tatvinstva je namreč letel na nektare domače, in nastalo bi bilo veliko jeze in sovraštva, da ne bi bili tako hitro zasačili pravega zločinca. Od tod tolika razkačenost med ljudstvom. Pri županu našli so pri njem 90 gld. drobiža. Bankovce v šopke zvezane, je spravil in odnesel, kakor je potepuh rekel, njegov tovariš, ki mu je pomagal. A ker natančneje tega ne more zaznamovati, je denar

galec Rima, sedaj le njegova naselba, vendar najimenitnejše cele Afrike. V poznejem času, ko so tjekaj vrele vse one plemenite rimske družine, ktere je pregnala nesreča iz rodnega mesta, je to selišče prav zelo naraslo.

Bilo je pa tudi ugodno, da na-se potegne trume selivcev. Kajti ni bila več Kartaga, bil je Rim, poln potrate, spohotnosti in pokvarjenosti, ki je bil stopil na mesto starega glavnemestja Numidije. Poganski živelj stare Italije se je sem pretakal in z njim se je mešalo kristjansko bivalstvo. Ono se je obrnilo proti mladečemu se vshodu, zapustivši pogubljaljoči in gineči zakon; hitelo je iz smrtne struge omike v zibel nove izobraženosti. Bil je tedaj ta razloček, da je bila Kartaga enim stalno bivališče, drugim pa samo postaja.

Taka postaja je bila našim potnikom. Toda kmali bi jim bil ta kratki postavek osodepoln.

Takrat je namreč arijanstvo kužilo svet. O cesarju Valentu je krivoverstvo kakor na prestolu sedelo in prav trinoški vladalo. Kdor je hotel zvest ostati nikejski veri, ta je moral čutiti nebogoznansko divjost, ki je bila cesarjem stavljena kakor strup. Carigrad si je prizadeval, da bi bil v tem oziru pravi nasprot-

najbrže sam kje skril. Sodnijska preiskava bo menda že reznico spravila na dan.

Želeti bi bilo, da bi pa tudi domači mladi ljudje nekoliko mirnejši bili. Nedavno sta se bila dva sprijela v Ribnici, in komaj 18leten fant je svojega tovariša z nožem po vratu in ušesih tako hudo zdelal in ranil, da bo težko okrevail. Ponočevanje je že marsiktero življenje končalo, zato naj bi pametni, starši po vsi moči svoje otroke odvrčali od te grde in v dušnem in telesnem oziru nevarne navade.

Naj konečno še omenim nesreče, ki se je bila pred nekimi dnevi zgodila. Neki posestnik iz Hovaše je šel namreč v Malo goro po drva. Med potjo se pa voz zvrne in tako nesrečno pade na meža, da si ni mogel pomagati. Fantič, ki ga je spremljal, je upil na pomoč, ter je tekel domu po ljudi, a ko so ti prišli tje, bil je nesrečnež že mrtev. Ranjki je bil pošten in obče priljubljen mož.

Iz Gorenjskega, 5. vinot. Veseli smo sicer, da smo si ohranili našo spodnjo gimnazijo v Kranji, vendar smo po drugi strani zopet žalostni, zakaj se na tej šoli še vedno v nemškem jeziku podučuje; saj so učenci skor sami Slovenci. Ali mi Slovenci nismo toliko vredni, ko Čehi, Poljaki, Hrvati, in drugi narodi, ki so že davno dosegli narodne srednje šole? Zdi se mi, da je to najvažnejša točka našega programa, kajti brez narodno izobraženega izvedenstva smo mi kot narod zgubljeni. Kakšen postane narod, kjer se mu po nemških učilnicah vzame in odtuji inteligencija, to s strahom vidimo na naših koroških sosedih. V Kranji in v Novem mestu bi se gimnaziji lahko precej in brez težav poslovenili, ker bi trebalo le malih učiteljskih sprememb, in so tudi učenci na obeh učilnicah skor sami Slovenci. V Ljubljani pa bi bili lahko dve gimnaziji, ena slovenska, ena nemška, saj za eno prihaja pri vas v Ljubljani tako že preveč učencev. Slišali smo, da se jih je v Ljubljani do 200 učencev oglasilo za prvi razred, tako da so morali napraviti tri oddelke, pa so jih še mnogo odbiti morali. Potreba druge, čisto slovenske gimnazije je v Ljubljani očitna. Naj se vendar naši zastopniki podvzajajo in naj govoré z ministrom Konradom; ne gre mi v glavo, zakaj bi Konrad ravno Slovencem ničesa ne dovolil. Se ve da njegovega zeta Vesteneka hudo zdelujete, pa le po zasluženji. Če pa minister Konrad na noben način neče ozirati se na slovenske zahteve, potem naj poslanci trdo postopajo in naj se pri Tasfeju pritožijo, saj menda tudi Konrad ni priliman na svojem ministerskem stolu.

Iz Štajerskega, 6. oktobra. (Pogreb dr. Ulage, konjiškega nadžupnika.) Neverjetna se nam je zdela novica o nagli smrti gospoda nadžupnika v Konjicah; toda žalibog: blagi narodnjak že počiva v hladni zemlji. Pred nekaterimi mesci je prestal hudo pljučno bolezen; vsled prehlajenja so se mu pretečeno nedeljo pljuče zopet vnele in v torek ob eni popoldne je vmrl. Pretečeno soboto je obiskal nekega bolnika; sicer čvrstega moža je prevzela nagla hoja; v nedeljo se je mnogo ur trudil v spovednici, imel 3 govore zjutraj, pri krščanskem nauku in pri posebnem poduku ze bratovščino sv. rožnega venca, proti večeru se je moral vleči v postelj, iz ktere ni več vstal.

Vest o njegovi celó nepričakovani smrti se je razširila nagloma na vse strani; in dasiravno smo imeli danes, v četrtek, silno slabo deževno vreme, zbralo se je vendar 35 duhovnikov, da spremljajo vrliga domoljuba k zad-

njemu počitku. Preč. gosp. kanonik Kosar so mu govorili milo in ljubeznjivo nagrobnico, preč. gosp. korar Herg so služili sv. mašo za njegov dušni mir. Obilno ljudstva iz Konjiške in sosednih župnij je solznih oči jemalo slovo od svojega toliko gorečega dušnega pastirja. Njegova rakva bila je ovita in prepletena s čednimi vencí; eden je imel slovensko trobojnico s napisom: „boritelju za pravice Slovencev“ in „vrlemu rodoljubu, nadžupniku konjiškemu“. Gospodje učitelji in nekteri pevci duhovniki zapeli so mu še tužno žalostinko: „Blagor mu.“ Ozrlí smo se še jedenkrat proti grobu, kjer zdaj počiva mož železne volje in značaja, iskrení domoljub, nevstrašljiv zagovornik in branitelj pravic slovenskega naroda; izgleden dušni pastir, dika duhovnikov lavantske škofije in vreden naslednik popozabljivega Rozmana. Njegovo življenje in delovanje gotovo vredno popiše večje pero; a njegov slaven spomin bode živel, dokler živi narod slovenski.

Domače novice.

V Ljubljani, 8. oktobra.

(Mandelceve spominek.) izdelan po tukajšnjem kamnoseku Čamerniku, postavil se bo na mirodvoru Karlovškem. Načrt je narisal slikar Wolf.

(Kako nas minister Konrad ljubi.) Za šolskega nadzornika v slovenjegraškem okraji je imenovan neki Baumgartner, strasten nemškutar. Tako vlada z nami dela, in vendar nekteri zahtevajo, naj vlado neprenehoma hvalimo, naj z našimi težnjami še voljno potrpiamo in počakamo!

(Železnica Loka-Trst), kakor jo je priporočal naš poslanec Potočnik v deželnem zboru Kranskem, se bo menda slednjič vendar dognala.

Zdaj so se tudi v solnograškem deželnem zboru oglašili za to, naj bi se Rudolfova železnica podaljšala do Trsta, kar se dozeže najbolj s črto Trst-Loka.

(Živinoreja.) Gosp. Lasnik je v imenu kmetijske družbe nakupil na Koroškem 12 telic pincgavskega plemena. Ta govedina se bo prodala v Kranji po dražbi.

Razne reči.

— Tiskarna v notrajni Afriki. Katoliški misijonarji v Afriki hočejo napraviti lastno tiskarno, da bodo tiskali katekizme in molitvene bukve za črne prebivalce v zamorskih jezikih. Pa pravijo, da je katoliška cerkev omiki sovražna; ali ne nosi ona omike po celem svetu, celo med divjake?

— Amerikansk bogataš. Pariz govori zdaj le o Mr. Mackayu, ameriškem bogatinu, ki zdaj tam biva, ter toliko premore, da je nekdanji bogati kraj Krez (Creus) pravi berač proti njemu. Njegovo premoženje se računa na 259 milijonov goldinarjev. Pridobil si ga je v Kaliforniji. Vsa njegova žlahta je silno bogata, in se še ne vé, kateri med njimi da več ima. V lasti imajo sreberne rudekope. Mackay ima hišno opravo iz črne dobovine in slonove kosti, vse z zlatom in srebrom obrobjeno in udelano. Gostije nekdanjega Helio-gabala so ničeve proti Mackayevim večerjam. Njegova žena ima toliko demantov, da nobena kraljica ne toliko in takih. Mackay je radodaren in mnogo dobrega stori, v njegovo hišo pa je težko ustop dobiti.

Zahvala.

Potrjujem, da sem znesek 14 gld. za pogorcelce na Dobračevi resnično prejel. — Lepa hvala! Jožef Vidmar.

Glavna prodajalnica stari trg št. 1.

F. A. Supančič
velika zaloga raznih klobukov
v Ljubljani

Filijala slonove ulice tik kavarne pri Slonu.

priporoča se slavnemu občinstvu sosebno prečastitej duhovščini za mnoge naročila. (1)

Vnanje naročila se izvrše po poslani meri točno in ceno.

Po ceni in dobro!

Važno za vsako hišo!

Cela mizna oprava iz britanskega srebra za le 8 gld.

Elegantno delo, ne zaruja, in se vedno tako ohrani, v podobi in barvi pravega srebra, in je najboljša stvarina za mizno opravo, razun srebra. Za 8 gl. se dobi cela mizna oprava iz najboljšega britanskega srebra. Dobri stojimo, da ostane oprava vedno bela.

- 6 nožev iz britanskega srebra z angleško jekleno ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, fina in težka roba,
- 6 žlic iz britanskega srebra,
- 12 žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečni zajemnik iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnik za juho iz britanskega srebra, težko, dobro blago,
- 2 lepa svečnika,
- 3 jajčne posodice,
- 6 tac, lepo izdelane,
- 1 posoda za poper ali sladkor,
- 1 presejalnik za čaj,
- 6 tačic za nože in vilice

51 kosov.

Naroči se proti poštnemu povzetju, ali pa da se denar naprej pošlje.

Zaloga britanskega srebra
C. Langer,
Wien, II. obere Donastrasse 77.

Opomba. Komur bi oprava ne ugajala, pošlje naj jo v 10 dneh nazaj in bo dobil svoj denar nazaj razun poštnih stroškov.

Važno za vsako hišo!

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

Po ceni in dobro!